

REMISSVAR

2017-09-30

Dnr: M2017/01639/R

Miljö- och energidepartementet

Promemoria med förslag till ändrade bestämmelser för vattenmiljö och vattenkraft

När delarna om vattenmiljö och vattenkraft i den så kallade Energiöverenskommelsen (EÖ) från 2016-06-10, mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet och Kristdemokraterna, ska tolkas av miljö- och energidepartementet (MoED) i PM 2017-07-03 finns det övrigt att önska. I EÖ:s inledning står det *Sverige ska ha ett robust elsystem med en hög leveranssäkerhet, en låg miljöpåverkan och el till konkurrenskraftiga priser*, detta kan knappast överensstämma med MoED:s tydliga skrivning om att få och stora elproducenter ska få fortsätta dominera en oligopolmarknad. I PM:et anges mycket riktigt att *Med energisystemet avses både energitillförsel, balans- och reglerkraft och stabilitet i elnätet*, men i förslagen glöms annat än större reglerkraft i huvudsak bort.

Inte heller finns särskilt mycket i PM:et avseende ÖE:s *Utvecklingen av energisystemet ska utgå från en mångfald av storskalig och småskalig förnybar produktion som är anpassad till lokala och industriella behov*.

I ÖE kan man läsa att:

- Sverige ska ha moderna miljökrav på svensk vattenkraft, men där prövningssystemet utformas på ett sätt som inte blir onödigt administrativt och ekonomiskt betungande för den enskilde i förhållande till den eftersträlvade miljönyttan.
- Reglerna för omprövning av vattenverksamheter som vattenkraftverk och dammar bör förenklas så långt det är möjligt med hänsyn till behovet av att säkerställa en hållbar utveckling där våra vattenresurser inte kan betraktas som vilken resurs som helst.

Det finns ett utmärkt slutbetänkande av miljömyndighetsberedningen, Vägar till ett effektivare miljöarbete (SOU 2015:43), som det hade varit lämpligt om MoED tagit del av innan man sammanställde sitt PM. I SOU 2015:43 finns praktiska förslag till hur tillsyn och prövning kan hanteras på enklare vis, som förutom att vara proportionellt dessutom blir likabehandlande och förutsebart.

Trots att PM:et anger civilutskottets ställningstagande avseende miljöbalkens miljökrav på miljötillstånd som *För att detta mål ska kunna uppnås på ett bra och effektivt sätt är det en förutsättning att tillståndsprocesserna är flexibla och kan anpassas så att inte utövare av småskalig vattenkraft får orimliga kostnader vid nya tillståndsprövningar*, så märks inte mycket av detta senare i PM:et.

Klassificeringar av ekologisk status

Där inte mätningar av myndigheter finns att tillgå används expertbedömningar enligt indikativ modell. För att bli rättssäkert måste denna form av "gissningar" beskrivas tydligare än idag. Vattenmyndigheten måste ange vem eller vilka experter som utfört bedömningen och vilken

kompetens de besitter. Det har visat sig att enbart anonym myndighetstillhörighet inte är till fyllest. I Vattendirektivet anges vikten av allmänhetens deltagande i arbetet med kontinuerlig förbättring och skötsel av vattenmiljöerna, men för detta räcker det inte att använda riksorganisationer utan närboende måste få ett större inflytande.

För att följa vattendirektivets anda gäller det för Sverige att ha en med övriga EU mer likartad bedömning av KMV och artificiella vattenförekomster.

Åtgärdsprogram

PM:et framhåller vissa delar avseende åtgärdsprogram, där funktionen inte är riktigt perfekt i nuvarande hantering. Man skriver *Åtgärdsprogrammet ska innehålla en analys av programmets konsekvenser från allmän och enskild synpunkt. Programmet ska omprövas vid behov, dock minst vart sjätte år.* För att vattendirektivets mening i att förbättring av vatten är allas ansvar och delaktighet så är det väsentligt att poängtera vilka som kan initiera omprövning, hur processen går till och att det är vi gemensamt som ska bekosta detta eftersom vattnet är vår gemensamma resurs.

Det är också väsentligt med den bredare och djupare analys av åtgärdsprogramms konsekvenser som PM:et lyfter fram *Åtgärdsprogrammet ska även innehålla en bedömning av såväl de ekonomiska som de miljömässiga konsekvenserna av åtgärderna. Kostnader och nytta ska kvantifieras.* Även här måste processen och hur nära berörda får delta i processen definieras.

Nationella planen

Tanken med den nationella planen är utmärkt, men borde självfallet vidgas lite eftersom det i grunden baseras på EU:s vattendirektiv så bör nationsgränsen inte vara avgörande. *När verksamheterna prövas för moderna miljövillkor ska det ske med ett nationellt helhetsperspektiv i avvägningarna mellan behovet av miljöförbättrande åtgärder och behovet av en nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel.*

Att genomföra en nationell prioritering och där definiera vilka vattenområden som ska åtgärdas först är i grunden bra. Även förslaget om moratorium. Det saknas däremot beskrivning av processen och vilka aktörer som får påverka prioriteringarna. Det är väsentligt eftersom så många faktorer ska sammanvägas. Att bara ha myndigheter med skapar en alltför byråkratisk nivå, i synnerhet som den föråldrade organisationen Kammarkollegiet anses ska medverka. Kammarkollegiets roll som motstående part, och inte företrädare för allmänheten, har urgröpt deras förtroroende hos dem som varit i kontakt med dem. Beskrivningen att *myndigheterna bör ha en skyldighet att samverka med varandra* får anses mycket svagt formulerat och riskerar att skapa onödiga konfliktytor och fördröjda planer.

Att ha en sakkunnig att företräda den nationella planen vid tillståndsprocesser är en vällovlig tanke, men alltför diffust formulerad. Den sakkunniges tidigare erfarenhet verkar här väga väldigt tungt, men det beskrivs inte var denna ska vara placerad organisatoriskt. Att den sakkunnige ska bekostas av den som söker tillstånd, verksamhetsutövaren, vilket kommer att skapa uppenbara risker för korruption. Den sakkunnige ska naturligtvis finansieras av oss gemensamt för att inte nepotism i förhållande till aktörer som har stora verksamheter, eller direkt korruption genom mer välvillig inställning till de verksamhetsutövare som kan betala höga arvoden.

Rättegångskostnader

Det är gott och väl med PM:ets förslag om att verksamhetsutövaren inte ska behöva bekosta motpartens kostnader, men här har Vägar till ett effektivare miljöarbete (SOU 2015:43) ett lämpligare förslag. Det kan t.o.m. vara rimligt att som för miljöskyddstillstånd ha en indelning i A-, B- och C-anläggningar beroende på storlek, vilket PM:et använder när det gäller miljörapporteringar. Det är även väsentligt att poängtera att myndigheter inte utgör motpart, utan de ska företräda oss alla.

Det är viktigt att verksamhetsutövarens ekonomiska status inte blir avgörande i tillståndsprocessen, utan att konsekvenser för miljö i bred mening får avgöra.

Prövningens omfattning

När det gäller uppdelning mellan damm och vattenverksamhet tar PM:et en tydlig ställning för de stora aktörerna. Att inte ett regleringsmagasin ska kunna kopplas till en enskild vattenverksamhet verkar märkligt eftersom detta anges i tidigare domar för respektive magasin. Däremot kan det för mindre och äldre anläggningar vara värdefullt att kunna behålla en damm och vattenspegel även om vattenverksamheten inte kommer att drivas vidare av något skäl.

I detta ärende har förbundsordföranden Anne A Marbrandt beslutat och näringspolitiskt ansvarig styrelseledamot Erik Sjölander varit föredragande.

Med vänlig hälsning

Anne A Marbrandt

Förbundsordförande

Småföretagarnas Riksförbund